

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/101/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7812207179
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Maximová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:7812207179.5

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Maximovej a sudcov JUDr. Jarmily Čabaiovej a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobcu: Intrum Justitia Slovakia s.r.o. so sídlom Bratislava, Karadžičova 8, IČO: 35 831 154, právne zastúpený: JUDr. Ján Šoltés, advokát so sídlom Bratislava, Karadžičova 8, proti žalovanej: Y. X., nar. XX. XX. XXXX, bytom Q. A., A. XXX, o zaplatenie 239,65 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Rožňava z 1. júna 2016, č. k. 12C/583/2012-140

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Rožňava (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť trovy konania žalovanej v sume 3,80 Eur, ako aj trovy konania vedľajšiemu účastníkovi vo výške 105,37 Eur, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Rozhodol tak opakovane o žalobe, ktorou sa žalobca voči žalovanej domáhal zaplatenia sumy 216,05 Eur, zmluvnej pokuty vo výške 23,60 Eur, úroku z omeškania vo výške 10 % ročne zo sumy 236,05 Eur od 21. 01. 2009 do 25. 07. 2011, úroku z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 216,05 Eur od 26. 07. 2011 do zaplatenia, na tom skutkovom základe, že žalobca nadobudol uvedenú pohľadávku Zmluvou o postúpení pohľadávok od pôvodného veriteľa, spoločnosti Consumer Finance Holding, a.s. so sídlom v Kežmarku, uzavretej 10. marca 2011. Žalovaná uzatvorila so spoločnosťou Consumer Finance Holding, a.s. dňa 9. januára 2006 Zmluvu o pôžičke, evidenčné č. 6006807, na základe ktorej uvedená spoločnosť poskytla žalovanej úver vo výške 450,31 Eur. Žalovaná mala poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť v 36-tich pravidelných mesačných splátkach. Dátum poslednej splátky bol dňa 20. 01. 2009. Svoje platobné povinnosti si žalovaná riadne v zmysle zmluvy neplnila, v dôsledku čoho žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty. Po postúpení pohľadávky žalovaná uhradila záväzok len sčasti, a to vo výške 20,- Eur dňa 25. 07. 2011. Zostatok neuhradenej istiny tak predstavuje sumu 216,05 Eur. Žalobca si uplatnil v konaní zmluvnú pokutu vo výške 23,60 Eur, úrok z omeškania vo výške 10 % z dlžnej sumy 236,05 Eur za čas od 21. 01. 2009 do 25. 07. 2011, v zmysle Všeobecných obchodných podmienok, ako aj zákonný úrok vo výške 9 % ročne z dlžnej sumy 216,05 Eur za čas od 26. 07. 2011 do zaplatenia.

3. Súd prvej inštancie predchádzajúcim rozsudkom z 28. novembra 2012, č. k. 12C/583/2012-62 žalobu zamietol a žalobcovi a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Súčasne zaviazal žalobcu na náhradu trov konania vedľajšiemu účastníkovi. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach uznesením z 10. februára 2016, č. k. 3Co/111/2013-115 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, aby sa vyporiadal s výhradami žalobcu v odvolaní a s argumentáciou vedľajšieho účastníka na strane žalovanej.

4. Žalobca v priebehu konania poukazoval na písomné vyjadrenie žalovanej z 27. septembra 2012, v ktorom svoj dlh uznala čo do dôvodu aj výšky, teda prejavila vedomosť o svojom dlhu z titulu nesplateného úveru, ako aj ochotu a vôľu svoj dlh uhradiť, čo je možné považovať ako uznanie nároku podľa ust. § 153a O.s.p. V tejto súvislosti podporne poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR z 25. apríla 2002, č. k. 29 Odo 522/2011, ako aj na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave z 20. októbra 2015, č. k. 9Co/369/2014 a navrhol, aby súd rozhodol rozsudkom pre uznanie nároku.

5. Súd prvej inštancie po doplnení dokazovania zistil, že žalovaná uhrádzala poskytnutý úver od 15. 03. 2006 do 20. 12. 2007. Od uvedeného dátumu nebola zaznamenaná na uvedenom účte žiadna splátka. Dohoda o splatení záväzku s uznaním záväzku bola uzavretá 1. júla 2011 medzi právnym nástupcom pôvodného veriteľa a žalovanou. Jednalo sa nepochybne o formulárovú Dohodu, do ktorej boli len vpisované osobné údaje žalovanej, žalobcu, výška dlžnej sumy, ktorá spolu tvorila 403,29 Eur. V danom prípade ide nesporne o spotrebiteľský úver, preto, aj keď je zmluva o úvere upravená ako právny inštitút v Obchodnom zákonníku (ďalej len „ObZ“), tento záväzkový vzťah sa riadi príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, ako aj zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. To znamená, že aj úprava uznania záväzku sa bude riadiť ust. § 558 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, (ďalej len „OZ“), v zmysle ktorého, ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval. Pri premlčanom dlhu má také uznanie tento právny následok, len ak ten, kto dlh uznal, vedel o jeho premlčaní. Z tohto pohľadu sa súd prvej inštancie vysporiadal s argumentáciou žalobcu, že nie je jeho povinnosťou pri zabezpečení svojej pohľadávky upozorňovať žalovanú na následky, ktoré vyplývajú zo zákona a že dôkazné bremeno trvania záväzku v čase uznania sa presúva na dlžníka. S týmto názorom žalobcu sa súd prvej inštancie nestotožnil, rovnako ako ani s ďalším názorom žalobcu, že uznaním dlhu dochádza k založeniu plynutia novej premlčacej lehoty, a to bez ohľadu na to, či žalovaná vedela, alebo nevedela o premlčaní pohľadávky žalobcu, a to aj s poukazom na ust. § 110 ods. 1 OZ, z ktorého neplynie, že by nebolo možné uznať dlh premlčaný. Súd prvej inštancie konštatoval, že nie je vylúčené, aby dlžník uznal premlčaný dlh, ale v tomto prípade jednoznačne z ust. § 558 OZ vyplýva, že v prípade uznania dlhu, má uznanie účinky len v prípade, že ten, kto dlh uznal, vedel o premlčaní. Nie je možné si v prípade spotrebiteľského vzťahu zamieňať posudzovanie uznania záväzku podľa ust. § 323 ObZ, v zmysle ktorého je skutočne možné uznanie premlčaného záväzku, pričom sa na rozdiel od OZ nevyžaduje dôkaz o tom, že dlžník o premlčaní svojho dlhu vedel. Pokiaľ súd vychádza z vyššie uvedeného znenia ust. § 558 OZ a preskúmal obsah Dohody o splatení záväzku s uznaním záväzku, je bez akýchkoľvek pochybností, že v tejto Dohode nie je žiadna zmienka podľa ust. § 558 OZ, a tak ako to vyplynulo z výpovede žalovanej, žalovaná pred podpísaním Dohody nebola vôbec informovaná o tom, že nárok žalobcu bol už premlčaný, rovnako ani o predĺžení premlčacej lehoty na 10 rokov tým, že uznala záväzok. Ďalej súd prvej inštancie poukázal na ust. § 52 ods. 1 až 4, § 54 ods. 1, 2 OZ, účinného v čase Dohody, ďalej na ust. § 7 ods. 1 až 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, účinného v čase uzavretia Dohody, na ust. § 39 OZ, pričom zdôraznil, že vyššie uvedená Dohoda má charakter formulárovej dohody a teda nemusí zodpovedať skutočnému prejavu vôle žalovanej. Do predtlačenej formulára sa doplňovali len údaje žalovanej, pričom žalobca počas konania nepreukázal, že žalovanej ako bežnej spotrebiteľke, boli akýmkoľvek spôsobom vysvetlené v súlade s požiadavkou odbornej starostlivosti následky uznania záväzku, už aj s poukazom na to, že uznanie môže mať za následok predĺženie dĺžky premlčacej doby. Pokiaľ za takýchto okolností žalovaná podpísala Dohodu, podľa názoru súdu prvej inštancie došlo k narušeniu ekonomického správania sa priemerného spotrebiteľa, pretože pokiaľ by bol žalobca žalovanej vysvetlil následky uznania záväzku, v tomto prípade predĺženie premlčacej lehoty, je nelogické, aby žalovaná s takýmto poznatkom Dohodu podpísala, zvlášť s prihliadnutím aj na výšku plnenia a výšku úroku z úveru. S poukázaním na ust. § 54 ods. 1 OZ súd prvej inštancie uzavrel, že postavenie spotrebiteľa - žalovanej, nemôže byť zhoršené ani s jej súhlasom. S ohľadom na citované zákonné ustanovenia preto považoval predĺženie premlčacej lehoty v prospech žalobcu ako podnikateľského subjektu za absolútne neplatné, pretože tým sa postavenie spotrebiteľa - žalovanej značne zhoršilo. Podstata práva na ochranu spotrebiteľa spočíva v tom, že spotrebiteľ z dôvodu svojej neskúsenosti alebo neznalosti, nie je schopný konkurovať vyškolenejmu a skúsenému profesionálovi, znalému práva a technik moderného obchodu a preto takýmto spôsobu, ktorý zvolil žalobca, nie je možné poskytnúť ochranu. Dohoda, tak ako je sformulovaná, je pre bežného spotrebiteľa, či už úmyselne alebo nevedome, mätúca už v samotnom označení „Dohoda o splatení záväzku s uznaním dlhu“. Bežný spotrebiteľ neodlíši, či sa jedná o formu dojednávania splátok dlhu, a už vôbec nemusí odhaliť snahu poskytovateľa úveru dosiahnuť predĺženie lehoty na plnenie nároku, ktorý bol sčasti alebo celkom premlčaný. Preto je uzavretie Dohody v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti, v prípade ktorej neboli dodržané princípy dobromyseľnosti a

čestnosti a žalobcom bol využitý omyl na dosiahnutie predĺženia premlčacej doby. Podľa názoru súdu prvej inštancie sa jedná o nekalé obchodné praktiky v zmysle ust. § 7 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z.z., ktoré sú zakázané a takto uzavretá Dohoda je absolútnym neplatným právnym úkonom. Ďalej súd poukázal na ust. § 100, § 101 OZ, pričom z predloženej platobnej histórie a zo Zmluvy zistil, že žalovaná mala zaplatiť poskytnutý úver v 34 mesačných splátkach (nie 36 mesiacov, tak ako to uviedol žalobca v žalobe). Žalovaná prestala splácať úver už od 20.08.2007. Žalobca zdôraznil, že splatnosť poslednej splátky úveru nastala dňom 20. 10. 2008 a žalobca si mohol uplatniť právo na zaplatenie celého zostatku nesplateného úveru dňom 21. 11. 2008, čo mal súd pri rozhodovaní rešpektovať. Súd prvej inštancie konštatoval, že v čase podpísania Dohody, bola časť nároku žalobcu - nezaplatených splátok, premlčaná minimálne od 20.08.2007 do 01.07.2008 (vychádzajúc z dátumu podpisu Dohody a trojročnej premlčacej lehoty), bolo teda povinnosťou žalobcu oboznámiť žalovanú s tým, že časť uplatneného nároku je premlčaná, tak ako si to vyžuje ust. § 558 OZ. Preukázateľne sa tak nestalo, čo bolo dôvodom vyhodnotenia Dohody ako absolútne neplatnej. Následkom absolútnej neplatnosti Dohody je, že sa zrušila od počiatku a premlčacia lehota sa nepredĺžila. Súd pri posudzovaní námietky premlčania vychádzal z pôvodného plynutia trojročnej premlčacej lehoty. Za predpokladu, že žalobca si mohol uplatniť právo na zaplatenie celého zostatku nesplateného úveru dňom 21. 11. 2008, súd prvej inštancie konštatoval, že lehota na uplatnenie nároku uplynula dňom 21. 11. 2011. Aj za predpokladu, že dátum splatnosti poslednej splátky bol 20. 01. 2009 (tak ako to tvrdil žalobca v žalobe), aj tak by premlčacia lehota uplynula dňom 20. 01. 2012, pričom žaloba bola podaná na súd dňa 27.07.2012. Súd prvej inštancie zdôraznil, že sám žalobca zmätočne a rôzne uvádzal dobu konečnej splatnosti úveru vo svojich podaniach. Z toho dôvodu súd pri rozhodovaní vzal do úvahy obidva dátumy konečnej splatnosti, ktoré označil žalobca a dospel k záveru, že nárok žalobcu je premlčaný v zmysle citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka. Zhodnotením vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade bolo potrebné žalobu zamietnuť z dôvodov premlčania nároku. Výrok o trovách konania odôvodnil podľa ust. § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok, platného a účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „O.s.p.“), teda podľa zásady úspechu.

6. Proti rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP a navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, že zaviazá žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 216,05 Eur, úrok z omeškania vo výške 10,00% z dlžnej sumy 236,05 Eur od 21.1.2009 do 25.7.2011, úrok z omeškania vo výške 9,00% z dlžnej sumy 216,05 Eur od 26.7.2011 do zaplatenia a prizná žalobcovi náhradu trov konania a náhradu trov právneho zastúpenia v plnom rozsahu. Navrhol, aby odvolací súd konanie v časti o zaplatenie sumy 23,60 Eur titulom uplatneného nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty zastavil. V odvolaní poukázal na uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 10. februára 2016, č. k. 3Co/111/2013, ktorým bol predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie, a napriek tomu, že súd prvej inštancie bol viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, v ďalšom konaní sa opakovane nijako nevysporiadal - a to po stránke právnej, ako aj skutkovej - s podaním žalovanej z 27. septembra 2012, adresovaným súdu prvej inštancie (č.l. 31 spisu). Uvedená vada nevyhodnotenia podania žalovanej, ktorá má podstatný význam pre rozhodnutie vo veci samej, na ktoré odkázal priamo aj odvolací súd v zrušujúcom uznesení z 10. februára 2016, má za následok nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia. Nesprávnym procesným postupom súdu prvej inštancie došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je s prihliadnutím na uznávací prejav žalovanej v predmetnom podaní z 27. septembra 2012, vydané plne v rozpore so zásadou kontradiktórnosti konania ako jednej zo základných a hlavných zásad sporového konania. Odvolateľ citujúc z vyjadrenia žalovanej „predmetný dlh uznávam čo do dôvodu aj výšky“ zastáva názor, že žalovaná jednoznačne a nepochybniteľne svoj dlh, ktorého zaplatenie je predmetom tohto konania, uznáva. Právny úkon žalovanej, ktorým nepochybniteľne prejavila vedomosť o svojom dlhu z titulu nesplateného úveru, ako aj ochotu a vôľu svoj dlh žalobcovi ako veriteľovi zaplatiť formou splátok, je potrebné vždy považovať za uznanie nároku s účinkami podľa v tom čase platného a účinného ust. § 153a O.s.p.. Podporne odkazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR z 25. apríla 2002, sp. zn. 29 Odo 522/2001, ako aj rozhodnutie Krajského súdu v Trnave z 20. októbra 2015, sp. zn. 9Co/369/2014. Súd prvej inštancie mal uznávací prejav vôle žalovanej vyhodnotiť postupom podľa v tom čase platného a účinného ust. § 153a ods. 1 O.s.p. bez toho, aby vyhodnocoval skutkový stav, predložené dôkazy a bez toho, aby vykonával právne posúdenie skutkového stavu z hľadiska hmotného práva, pretože by to bolo v rozpore s podstatou rozhodovania na základe uznania nároku podľa § 153 ods. 1 O.s.p.. V prípade uznania nároku žalovaným súd neskúma hmotnoprávne predpoklady uznania (Števíček, M., Ficová, S. a kol.: Občiansky súdny poriadok. I. diel. Komentár. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 555). K tomu podporne odkazuje na Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 25. marca 2010, sp. zn. 3 Obo 38/2009. K

vyjadreniu žalovanej, že nevedela ako má na doručení žalobu reagovať, nakoľko sa neporadila, žalobca uvádza, že procesnoprávne účinky uznávacieho úkonu v podaní z 27. septembra 2012 nie je možné účinne vziať späť (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. marca 1999, sp. zn. 60bo 380/1998, publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. R 10/2000). S poukazom na písomný uznávací prejav žalovanej v podaní adresovanom súdu prvej inštancie, ktorý súd prvej inštancie nijako nevyhodnotil, došlo k založeniu plynutia novej 10-ročnej premlčacej doby a žalobcom uplatnený nárok v čase rozhodnutia vo veci samej premlčaný nebol. Nad rámec vyššie uvedeného odvolateľ uvádza, že uznaním dlhu dochádza podľa § 110 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka k založeniu plynutia novej desaťročnej premlčacej doby bez ohľadu na to, či uznávajúci dlžník v čase uznania vedel alebo nevedel o premlčaní pohľadávky veriteľa. Týmto odkazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu z 27. februára 1968, sp. zn. 3Cz 6/68, ktorý konštatoval, že z § 110 ods. 1 druhá veta OZ nijako neplynie, že by nebolo možné uznať dlh premlčaný, pričom uznanie má svoje účinky a je platné, aj keď ide o dlh premlčaný a aj keď uznávajúci o premlčaní nevedel. Poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR z 22. augusta 2007, sp. zn. 33 Odo 934/2005, ktorý rovnako dospel k záveru, že uznaním dlhu došlo v zmysle § 110 ods. 1 druhá veta pred bodkočiarkou OZ k založeniu plynutia novej desaťročnej premlčacej doby bez ohľadu na to, že žalovaný nevedel o premlčaní dlhu. Občiansky zákonník v ust. § 558 nerozoberá dopad na plynutie premlčania pohľadávky v prípade uznania premlčaného dlhu bez vedomosti osoby, ktorá dlh uznáva. Nevedomosť dlžníka o premlčaní dlhu v čase jeho uznania má totiž v zmysle ust. § 558 OZ za následok len neuplatnenie prezumpcie trvania dlhu v čase jeho uznania, nemá však vplyv na iný následok uznania dlhu a tým je nastolenie plynutia novej 10-ročnej premlčacej doby odo dňa uznania dlhu. Z tohto dôvodu je potom pre posúdenie otázky plynutia premlčania potrebné na uznanie dlhu, bez ohľadu na to, či sa jednalo o dlh premlčaný alebo nie a bez ohľadu na to, či osoba, ktorá dlh uznala vedela alebo nie o jeho premlčaní, aplikovať ust. § 110 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka. Nová 10-ročná premlčacia doba začína plynúť priamo zo zákona bez ohľadu na to, či uznávací prejav vykonal spotrebiteľ, alebo nie. Podporne poukazuje odvolateľ aj na právne závery vyjadrené v rozhodnutí Krajského súdu v Trnave v rozhodnutí z 29. januára 2014, sp. zn. 24Co/47/2013. Zároveň týmto podľa ust. § 145 ods. 2 CSP berie žalobu späť v časti o zaplatenie sumy 23,60 Eur titulom uplatneného nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty a navrhuje odvolaciemu súdu konanie v tejto časti zastaviť. Zároveň navrhuje, aby odvolací súd vo veci sám rozhodol a zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 216,05 Eur s prísl. a priznal mu náhradu trov konania v plnom rozsahu [zaplatený súdny poplatok v konaní pred súdom prvej inštancie 16,50 Eur, za zaplatený súdny poplatok za podané odvolania 33,00 Eur (2x 16,50 Eur), náhradu trov právneho zastúpenia za päť úkonov právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a), c) vyhlášky MS SR 655/2004 Z.z. (prevzatie a príprava zastúpenia, návrh na vydanie platobného rozkazu, vyjadrenie k námietke premlčania, odvolanie z 25. januára 2013 a z 25. júla 2016) v sume (5x 21,58 Eur + 3x 7,63 Eur + 1x 7,81 Eur + 1x 8,58 Eur)* 20% DPH = 176,61 Eur].

7. Žalovaná ostala v odvolacom konaní nečinná.

8. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z., Civilný sporový poriadok, ktorý platí aj na konania začaté pred dňom jeho účinnosti (§ 470 ods. 1 CSP).

9. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia tohto zákona, zostávajú zachované.

10. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 a contrario CSP, v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP, z hľadísk v odvolaní uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP a s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP a dospel k záveru, že rozsudok je potrebné zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP.

11. Odvolací súd hneď v úvode uvádza, že aj napriek skutočnosti, že rozhodnutie súdu prvej inštancie už bolo raz zrušené, má za to, že nie sú splnené podmienky pre aplikáciu ust. § 390 CSP, ktoré odvolaciemu súdu prikazuje rozhodnúť vo veci, ak už rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo raz odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

12. V prípade, ak by odvolací súd v tomto štádiu konania (dokazovania) sám vo veci rozhodol, v tejto prejednávanej veci by došlo k porušeniu zásady dvojinstančnosti konania, pretože odvolací súd by svoje rozhodnutie založil na skutočnostiach, ktorými sa pred ním prvoinstančný súd nezaoberal, keďže pri prvom rozhodovaní neposudzoval a nijako nevyhodnotil podanie žalovanej z 27. septembra 2012 na č. I. 31 spisu (označený ako vyjadrenie k platobnému rozkazu), v ktorom uznala nárok žalobcu, pričom k zrušeniu tohto predchádzajúceho rozhodnutia došlo aj z uvedeného dôvodu. Stranám sporu by sa tak odňalo právo domáhať sa nápravy rozhodnutia vydaného v jednej inštancii. Do úvahy potom prichádzajú už len mimoriadne opravné prostriedky a ústavná sťažnosť, ktoré majú prísne zákonné limity a možnosť ich využitia preto neprichádza do úvahy v každej veci. Právo na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) nemožno zúžiť iba na právo na skončenie veci v primeranej lehote aj za cenu porušenia ostatných práv, ktoré sú jeho súčasťou.

13. Konanie na súde v zmysle čl. 2 Základných princípov CSP má zabezpečiť spravodlivú ochranu ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov a nie je teda možné preferovať iba rýchle skončenie súdneho konania. Úlohou odvolacieho súdu má byť preskúmanie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie a konanie, ktoré mu predchádzalo, teda odvolací súd nemá nahrádzať činnosť súdu prvej inštancie, ako sa k tejto otázke vyjadril aj Ústavný súd ČR.

14. Odvolací súd poukazuje aj na nález Ústavného súdu SR zo 7. novembra 2002, sp. zn. PL. ÚS 25/01 uverejnený v Zbierke zákonov SR, čiastka 243 pod č. 620/2002, v zmysle ktorého „Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako medzinárodná zmluva podlieha výkladovým pravidlám medzinárodného práva, a nie výkladovým pravidlám vnútroštátneho práva. Snaha zákonodarcu maximálne urýchliť súdne konanie nemôže ísť tak ďaleko, aby predpísaná rýchlosť konania (ustanovenie lehoty na rozhodnutie súdu) mala alebo mohla mať za následok porušenie základných zásad občianskoprávného procesu, ktoré sú nevyhnutným predpokladom realizácie základného práva na spravodlivý proces. Obsah práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, ktoré je súčasťou základného práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, je širší ako numerické vyjadrenie času na konanie bez zbytočných prieťahov stanoveného jednoročnou lehotou. Základom pre posúdenie „primeranosti lehoty“ v zmysle tohto ustanovenia nie je abstraktná úvaha o lehote potrebnej na rozhodnutie súdu, ale sú ním vždy len konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu. V súdnom konaní sa skutkový základ pre rozhodnutie musí zisťovať za podmienok, ktoré žiadnu zo strán súdneho sporu nestavajú do zjavnej nevýhody vo vzťahu k druhej strane“.

15. Tento záver, podľa názoru odvolacieho súdu, je použiteľný aj na daný prípad.

16. Odvolaciemu súdu je známy názor Ústavného súdu SR k ust. § 390 CSP, vyjadrený v náleze sp. zn. I. ÚS 227/2018. K tomuto je potrebné poukázať aj na názor vyjadrený v náleze ÚS SR z 5. júna 2018, sp. zn. III. ÚS 5/2018, v zmysle ktorého „... opomenutie príkazu vyplývajúce z § 390 CSP, aby odvolací súd sám vo veci rozhodol a to bez akéhokoľvek odôvodnenia tohto opomenutia krajským súdom zakladá danosť takého procesného excesu zrušujúcim uznesením odvolacieho súdu v príčinnej súvislosti, s ktorým bolo porušené sťažovateľkou namietané základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“ Z takto formulovaného záveru nálezu Ústavného súdu SR vyplýva, že podstatným dôvodom pre konštatovanie porušenia základného práva na súdnu ochranu bola predovšetkým skutočnosť, že odvolací súd bez akéhokoľvek odôvodnenia, prečo nevychádzal z ust. § 390 CSP, zrušil rozsudok okresného súdu. Z uvedeného nevyplýva jednotnosť názorov Ústavného súdu k otázke aplikácie § 390 CSP.

17. Vychádzajúc z čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (zák. č. 460/1992 Zb.), podľa ktorého každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne SR, ako aj z čl. 154c ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré SR ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd, vychádzajúc z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pri zohľadnení nálezu ÚS SR zo 7. novembra 2002, sp. zn. PL. ÚS 25/01, odvolací súd dospel k záveru, že v predmetnej veci je potrebné zrušiť rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

18. Odvolateľ svojimi odvolacími námietkami v intenciách uplatneného odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP, nastolil predmetom odvolacieho prieskumu tiež správnosť procesného postupu prvoinštančného súdu z hľadiska rešpektovania práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

19. Po preskúmaní veci dospel odvolací súd k záveru, že namietaný odvolací dôvod je naplnený a podopretý relevantnými odvolacími námietkami žalobcu.

20. V prvom rade je z pohľadu odvolacieho súdu nutné uviesť, že účastník konania má právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (§ 220 CSP). Úvahy súdu o skutkových, ale aj právnych záveroch musia byť riadne a zrozumiteľne odôvodnené tak, aby nevznikli pochybnosti o zákonnosti rozhodnutia najmä zo strany účastníkov konania, ktorým je takéto rozhodnutie určené. Nie je sporné, že nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia zakladá zásah do práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Otázne však zostáva, či zároveň ide o nesprávny procesný postup, ktorým súd prvej inštancie znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Podľa výkladu Najvyššieho súdu SR nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania. V rámci tohto výkladu možno poukázať na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 5. decembra 2013, sp. zn. 3 Cdo 18/2013, v ktorom najvyšší súd odkazuje na judikát R 111/1998, podľa ktorého nedostatočné odôvodnenie je tzv. inou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O.s.p.. Môže teda založiť dôvodnosť dovolania, nie však jeho prípustnosť. Na základe, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v procesnej úprave, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. I naďalej teda z pohľadu odvolacích dôvodov nepreskúmateľnosť rozhodnutia predstavuje nesprávny postup súdu, ktorým sa odníma strane sporu možnosť uskutočňovať jej procesné práva v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP [z hľadiska podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP, do 30. júna 2016 ust. § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p.] len v celkom ojedinelých (extrémnych) prípadoch, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Za procesnú vadu konania podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP [§ 205 ods. 2 písm. a) v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.] teda nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa (por. uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/84/2017 zo dňa 25.10.2017). Podobne Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 551/2012 uviedol, že „ústavný súd sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f) O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b) O.s.p.“.

22. Zároveň je však potrebné mať na zreteli to, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. novembra 2011, sp. zn. 6 Cdo 145/2011)

23. V tejto súvislosti možno upozorniť aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. apríla 2006, sp. zn. II. ÚS 98/06-11, v zmysle ktorého súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný,

z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka, vrátane jeho dôvodov a námietok. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivé súdne konanie.

24. Nemožno inak ako súhlasiť s odvolateľom v tom, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nespĺňa parametre riadneho odôvodnenia, nakoľko nepodáva základné vysvetlenie skutkových a právnych dôvodov podstatných pre zamietnutie žaloby súdom prvej inštancie. Tento nedostatok odôvodnenia možno bezpochyby považovať za už zmienenú celkom ojedinelú situáciu (extrém) pri odôvodňovaní rozhodnutia, a nie iba nespokojnosť odvolateľa so zdôvodnením rozhodnutia. Z pohľadu uplatneného odvolacieho dôvodu je pre tento nedostatok rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k uplatneného nároku nepreskúmateľným, čo zakladá nesprávnosť postupu súdu, ktorým sa odníma strane sporu možnosť uskutočňovať jej procesné práva, a tým dôvodnosť žalobcom uplatneného odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP.

25. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 CSP a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192, § 193 a § 205 CSP.

26. K naplneniu odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP, a teda k právnym vadám rozhodnutia, dochádza v prípadoch ak súd na zistený skutkový stav alebo neaplikoval právnu normu vôbec, alebo hoci aj istú normu aplikoval, zvolil normu nesprávnu, alebo hoci aj aplikoval normu a i tu správnu, nesprávne interpretoval jej obsah, alebo hoci aj zvolil správnu normu a túto i správne interpretoval, nesprávne ju na zistený skutkový stav aplikoval.

27. Žalobca v odvolaní - podobne ako v odvolaní proti predchádzajúcemu rozsudku súdu prvej inštancie - namieta, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je s prihliadnutím na uznávací prejav žalovanej, adresovaný súdu prvej inštancie v podaní z 27. septembra 2012, vydané plne v rozpore so zásadou kontradiktórnosti konania ako jednej zo základných a hlavných zásad sporového konania.

28. Súd prvej inštancie skutkovo i právne posúdenie uplatneného nároku založil na závere o premlčaní uplatneného nároku, pričom Dohodu o splatení záväzku s uznaním záväzku, uzavretej 1. júla 2011 medzi právnym nástupcom pôvodného veriteľa a žalovanou podrobil rozsiahlemu súdnemu prieskumu z hľadiska splnenia zákonných predpokladov pre platnosť takejto dohody vo svetle hmotného práva, t.j. podľa § 558 a § 100 a nasl. OZ. Posúdeniu písomného vyjadrenia žalovanej z 27. septembra 2012, v ktorom uznala nárok žalobcu čo do dôvodu aj výšky, súd prvej inštancie z hľadiska procesného práva opätovne nevenoval žiadnu pozornosť, a to aj napriek vyjadreniu a návrhu žalobcu, ktorý zdôraznil, že ochotu a vôľu žalobkyne zaplatiť svoj dlh, je možné považovať za uznanie nároku podľa ust. § 153a O.s.p.. V tejto súvislosti žalobca podporné poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR z 25. apríla 2002, č. k. 29 Odo 522/2011, ako aj na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave z 20. októbra 2015, č. k. 9Co/369/2014 a navrhol, aby súd rozhodol rozsudkom pre uznanie nároku.

29. Súd prvej inštancie si pri svojom postupe zjavne nevedomil rozdielnosť dvoch inštitútov, ktorým je na jednej strane hmotnoprávny inštitút uznania záväzku (§ 558 OZ), a na druhej strane procesnoprávny inštitút uznania nároku (§ 282 CSP, predtým do 30. júna 2016 § 153a O.s.p.), pričom posúdenie nároku uplatneného žalobou si podľa uvedených inštitútov vyžaduje zo strany súdu úplne rozdielny prístup. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku opätovne neuviedol žiadne dôvody pre ním zvolený procesný postup pri zamietnutí žaloby, a to napriek písomnému vyjadreniu žalovanej v konaní z 27. septembra 2012, v ktorom nárok žalobcu uznala čo do dôvodu aj výšky.

30. Ako bolo uvedené vyššie, Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací v uznesení z 10. februára 2016, č. k. 3Co/111/2013, ktorým bol predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie, súdu prvej inštancie, okrem iného vytkol, že nijako nevyhodnotil podanie žalovanej z 27. septembra 2012 na č. I. 31 spisu (označený ako vyjadrenie k platobnému rozkazu), v ktorom uznala záväzok voči žalobcovi. Nakoľko je predmetná otázka podstatná pre rozhodnutie o uplatnenom nároku, musí sa s ňou súd prvého stupňa vysporiadať a svoje rozhodnutie riadne odôvodniť.

31. Podľa ust. § 153a ods. 1 O.s.p. (§ 282 a nasl. CSP, platného a účinného od 1. júla 2016), ak žalovaný uzná nárok uplatnený žalobcom alebo jeho časť, rozhodne súd na návrh žalobcu rozsudkom pre uznanie nároku.

32. Rozsudok pre uznanie je procesný rozsudok. Neopiera sa o zistený skutkový stav (ktorý sa ostatne ani nezisťuje), ale opiera sa o uznávací prejav žalovaného. Toto jeho uznanie plne stačí na to, aby súd nárok v zmysle uznania tiež priznal. Rozsudok sa teda opiera nie o zistenie a posúdenie skutkového stavu veci, ale o procesný úkon - uznanie žalovaného. Súd nemá v prípade uznania nároku právo skúmať skutkový stav (ako došlo k určeniu výšky záväzku, ktorú žalovaný uznal), pretože sa musí uspokojiť s uznávacím prejavom žalovaného. Vyplýva to z direktívneho „rozhodne“ namiesto „môže rozhodnúť“, kde by bola súdu daná možnosť posúdiť vec aj inak, než znie uznávací prejav. Podobne súd nemá právo rozhodnúť sa, či rozsudok pre uznanie vydá alebo nevydá. Splnenie podmienok určených v § 282 CSP (predtým v § 153a O.s.p.) stačí na to, aby bol rozsudok pre uznanie vydaný. Navyše, aj keby súd zistil, že žalovaný uznáva neexistujúci nárok, nemá zákonnú možnosť do uznania zasiahnuť. Nemôže poučovať účastníkov o ich hmotnoprávných nárokoch, len o ich procesných právach, aj to len v prípade, ak nie sú zastúpení advokátom. Ak by tak súd urobil, porušil by tým zásadu rovnosti strán sporu.

33. Nakoľko súd prvej inštancie vôbec neodôvodnil, prečo nepovažoval žalobcom navrhovaný postup v konaní podľa § 153a O.s.p., za správny, resp. možný, naopak, tento úplne odignoroval, dopustil sa rovnakého pochybenia, ako vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, pričom tento nedostatok, vzhľadom na povahu a rozsah jeho procesných dôsledkov, nemožno efektívne napraviť v odvolacom konaní, došlo tým k naplneniu dôvodu, pre ktorý odvolaciemu súdu z pohľadu ust. § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP neostávalo iné, ako rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej a tiež v závislých výrokoch o trovách konania (§ 396 ods. 3 CSP) zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

34. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie napraviť žalobcom - ako aj odvolacím súdom - opätovne vytýkané pochybenie. Nové rozhodnutie prvoinštančný súd náležite odôvodní tak, aby sa dôsledne a presvedčivo vysporiadal so všetkými skutkovo a právne relevantnými otázkami riešenými v konaní a argumentmi sporových strán a zároveň aby odôvodnenie nielen formálne spĺňalo náležitosti požadované ust. § 220 ods. 2 CSP, ale aby i materiálne zodpovedalo kritériám spravodlivého odôvodnenia. Zároveň bude potrebné, aby súd prvej inštancie rozhodol aj o čiastočnom späťvzati žaloby žalobcom, ku ktorému došlo v priebehu odvolacieho konania.

35. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie tiež o všetkých trovách, vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

36. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dôvodov uvedených v ust. § 420 a nasl. CSP. Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch uvedených v § 429 ods. 2 CSP.